Derleme Makale **DOI: 10.33437/ksusbd.530548**

Dünya Siyasetini Etkileyen Devrimlerin Uluslararası Sonuçları: 1917 Bolşevik Devrimi[1]

Osman AĞIR
Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi, Kahramanmaraş/Türkiye,
osmanagir@hotmail.com

Özet

Mevcut düzene karşı gerçekleştirilen eylemleri ifade etmekte olan devrim ve ihtilal kavramları çoğunlukla aynı anlamlarda kullanılabilmektedirler. Başlangıcından itibaren insanlık tarihindekiönemli değişim ve dönüşümler ihtilaller sonucu gerçekleşmiş; mevcut düzene karşı gerçekleştirilen bu eylemlerin sonuçları bazen gerçekleştirilmiş oldukları ülke ile sınırlı kalırken, bazı durumlarda ise küresel ölçekte etki oluşturmuştur. Sonuçları açısından neredeyse tüm dünya ülkelerini etkileyen Fransız İhtilali küresel ölçekte gelişmeleri tetiklemiş olan ihtilallerin en bilinenidir. Rusya'da gerçekleşen ve ideolojik bir temele dayanan "Bolşevik İhtilali" de uluslararası sonuçları olan bir devrim olarak tarihteki yerini almıştır. Bu devrimin en önemli uluslararası sonucu Birinci Dünya Savaşı'nın seyri ve sonuçları üzerinde olmuş, sosyalist ideoloji uygulama alanı bulmuş ve bunun sonucunda da dünya ideolojik temelli bir bölünme yaşamıştır. Yaşanan bu bölünme siyasi, ekonomik ve toplumsal çok geniş bir alana etki etmiştir. Temel amacı "1917 Bolşevik Devrimi'nin" uluslararası sonuçlarının tartışılması olan bu çalışmada; ihtilal ve devrim kavramları açıklanmış, Bolşevik Devrimi çeşitli açılardan ele alınarak bu devrimin uluslararası sonuçları üzerinde durulmuştur.

Anahtar kelimeler: İhtilaller, Bolşevik Devrimi, Rusya, Sosyalizm, Uluslararası Sonuç

[1] Makale Geliş/Kabul Tarihi: 21.02.2019/05.03.2019
Kün.: AĞIR, O . (2019). Dünya Siyasetini Etkileyen Devrimlerin Uluslararası Sonuçları: 1917 Bolşevik Devrimi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16 (1), 325-342. DOI: 10.33437/ksusbd.530548

International Results of Revolutions That Affect World Politics: The Bolshevik Revolution

Abstract

The concepts of revolution, which represent the actions taken against the existing order, can often be used in the insurrection same sense. Since its inception, important change sand transformations in human history were realized as a result of the revolution; the results of the seactions against the existing order were sometimes limited to the country in which they were carried out, but in some cases they had significant consequences on a global scale. The French Revolution, which has affected almost all the countries of the world in terms of its results, is the most well-known of the revolutions that have triggered developments on a global scale. The Bolshevik Revolution, which took place on an ideological basis in Russia, has taken its place in history as a revolution with international consequences. The most important international consequence of this revolution was on the course and consequences of the First World War, and found a socialist ideology for the world, and as a result the world was ideologically based. This division has affected the political, economic and social areas. The main purpose of this study is to discuss the international results of the 1917 Bolshevik Revolution. The concepts of revolution and insurrection are explained and the Bolshevik Revolution is discussed from various perspectives and the international consequences of this revolution are emphasized.

Keywords: Revolution, Bolshevik, Russia, Socialism, International Results

GİRİŞ

İhtilal kelimesinin en temel anlamıyla kurulu düzene karşı hareketleri ifade etmekte kullanıldığı bilinmektedir. Türkçede de ihtilal kelimesi mevcut düzene karşı gerçekleştirilen eylemleri ifade etmek amacıyla kullanılmakta olup,bazen devrim kavramıyla eşanlamlı olarak da kullanılabilmektedir. İnsanlık tarihinin hemen her aşamasındaki gelişim ve değişimlerin çoğunlukla mevcut yapıya yönelik gerçekleştirilmiş hareketlerin sonucunda ortaya çıktığı ve bu hareketler sonucunda köklü değişikliklerin gerçekleşmiş olduğu bilinmektedir.

Mevcut düzene karşı hareketlerin en bilinenlerinden olan Fransız Devrimi tüm dünyayı derinden etkilemiş ve dünya açısından siyasi, sosyal ve ekonomik önemli değişikliklerin yaşanmasının nedeni olmuştur. Fransız Devrimi'nden sonra küresel etkileri en büyük olan devrimin Bolşevik Devrimi olduğu söylenebilir. Her şeyden önce Rusların Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmesini sağlayarak, Türkiye' de dahil olmak üzere, birçok ülke açısından savaşın sonuçları üzerinde etkili olmuştur. Dünya açısından yeni bir sistem olan sosyalist sistem teori düzeyinden çıkarak, teorisyenleri tarafından öngörülmemiş olmasına karşın, Rusya'da uygulamaya geçirilebilmiştir. Devrimin hemen sonrasında belirgin olmamasına karşın ülkeler arasında bir kamplaşma başlamış, İkinci Dünya Savaşı sonrasında ise bu kamplaşma belirgin hale gelerek dünya iki kutuplu bir sisteme evrilmiştir. Dolayısıyla iki kutuplu bir dünya sisteminin oluşmasını da Rus devriminin uluslararası sonuçlarından birisi olarak kabul etmek gerekmektedir.Rusya'da sosyalistlerin devrimi başarılı olmasaydı iki kutuplu bir dünya düzeninden bahsedebilmek çok mümkün olamayabilecekti.

1917 Devrimi, Rus toplumunda kökten bir değişime neden olmuş, kendi kendini zor besleyebilen bir toplumdan, devrim sonrası, dünyanın iki süper gücünden birisi konumuna gelebilmiş bir devletin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu devlet (SSCB),çok pahalı bir zafer[2] olsa da,İkinci Dünya Savaşını kazanabilmiş, nükleer silah üretebilmiş, dünyanın en büyük askeri ve ekonomik güçlerinden birisi olabilmiş ve dünyanın önemli bir kısmına kendi rejimini benimsetebilmiştir. 1917 Bolevik Devrimi gerçekleşmemiş olsa idi kuşkusuz dünyanın çok daha farklı bir yapıda olacağı söylenebilir.

Temel amacı "1917 Bolşevik Devrimi'nin" uluslararası sonuçlarının tartışılması olan bu çalışma, "Fransız Devrimi'nden sonra uluslararası sonuçları en büyük olan devrimin Bolşevik Devrimi olduğu" denencesine dayalı olarak

[2] Ruslar İkinci Dünya Savaşı'nda yirmi milyonun üzerinde insanını kaybetmiş ki bu nüfusun büyük çoğunluğunu genç erkekler oluşturmaktadır. Yıkılan ve yakılan üretim yerleri ve üretken nüfusun kaybı ekonomik üretimin yarıdan fazla azalmasına yol açmıştır.

hazırlanmıştır. Araştırmada tarihsel ve betimsel araştırma yöntemleri kullanılmış,kitap, makale, internet kaynakları, dergi vb. yazılı kaynaklardan yararlanılarak, bilgi işleme aracı olarak Sosyal Bilimlerde kullanılan nitel bilgi işleme yöntemi esas alınmıştır.

İHTİLALve DEVRİM KAVRAMLARI

Türk Dil Kurumu sözlüğünde ihtilâl kavramı, "bir ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yapısını veya yönetim düzenini değiştirmekamacıyla kanunlara uymaksızın cebir ve kuvvet kullanarak yapılan geniş halk hareketi,devrim"; karışıklık, düzensizlik, köklü değişim olarak tanımlanmakta; devrim kavramı ise "belli bir alanda hızlı, köklü ve nitelikli değişiklik", inkılap, ihtilal olarak açıklanmaktadır (TDK, 2018). Türk toplumu bu kavramı zorla devirmek, yıkmak, yenilik getirmek anlamlarında kullanmaktadır.

Başka bir ifadeyle ihtilal; bir devletin meşru düzenini, yürürlükteki siyasi yapısını ortadan kaldırmak için, bu konudaki yasal kuralları çiğneyerek zor ve şiddet kullanılarak yapılan geniş bir halk hareketi; yani bir ülkenin siyasal rejiminin meşru olmayan yöntemlerle sivil halk tarafından yıkılmasıdır. İhtilal, isyanın başarıya ulaşmış şeklidir. Aynı zamanda inkılâbın[3] ilk aşamasıdır ve mevcut düzeni yıkmayı amaçlamaktadır. Mevcut otoriteye karşı gelmeyi, zora başvurmayı öngörür (Çapa ve Çiçek, 2001: 9-10).

Şevket Süreyya Aydemir'e göre ise ihtilal, bir rejimin sosyal yapısında derin, sürekli ve uzun süreler içinde gerçekleşebilecek değişiklikleri hedef almayan, sadece mevcut iktidarın görevden uzaklaştırılmasıyla, anayasa ve bazı temel kanunların değiştirilmesi ile yetinen hareketin adıdır. Bu değişikliklerin gerçekleşmesinden sonra rejim, kendi yapısı içinde devam ederken, anayasa ile parlamentonun yer aldığı çok partili düzende ise yeni seçimlere gidilmektedir. Zira ihtilallerde sadece kadro değil, aynı zamanda rejim, anayasa ve temel kanunlar da tümden değiştirilmektedir. Dolayısıyla da toplumun yapısı değişmekte, başka bir toplum yapısına evrilmektedir (Aydemir, 1999: 190). Bütün ihtilâllerin bir çekirdek kadroları vardır ve bu kadrolar ihtilalin tüm yükünü taşımaktadır. Çünkü ihtilalin beyni bu kadrodur. Bu çekirdek kadro ise genelde toplumun askeri, siyasi, elit ya da her iki kesiminden oluşmaktadır. Ayrıca ihtilalin bu mikro beyin kadrosu kadar ideologları ve teorisyenleri de aynı derecede önem taşımaktadır. Ancak ihtilalin tohumlarını atan ve onu halkın kalbinde yeşerten bu entelektüel kanat, fikirlerini direkt olarak halka iletmezler. Bu fikirleri kamuoyuna aradaki sözcüler vasıtasıyla ulaştırmaktadır (Yılmaz, 2014: 13-14).

[3] İnkılâp; geniş anlamda, mevcut siyasal rejimin zorla yıkılması ve yerine yeni bir düzenin kurulmasıdır. Dar anlamda ise reformdur.

Devrimkelimesi, eski düzenin egemen sınıflarıyla birlikte gitmesi ve yükselen toplumsal güçlerin kendi düzenlerini getirmesini ifade etmektedir (Avcıoğlu, 2001: 220). Kelimenin değişik çalışmalarda ihtilal, inkılap, özgürlük,topluma dönme, düzen değişikliği, karşı konulamazlık (tarihsel zorunluluk),yeni bir başlangıç ve modernleşme gibi farklı kavramlar etrafında izahedilmesi, üzerindeki tartışmaların bir başka boyutunu oluşturmaktadır(Coşar ve Türkmen, 2017: 15).

Cemil Meriç, devrimi "ekânim-i selâse" adlandırmasıyla ihtilal ve inkılapkelimeleri ile birlikte ele almaktadır. Meriç'e göre devrim, ihtilal veinkılap kelimeleri aynı kelimenin (revolution) farklı karşılıklarıdır.Devrim kelimesinin 1960'lardan sonra kullanılmaya başlandığını belirterekMizancı Murat'tan Necip Fazıl'a kadar bütün yazarların "revolution" karşılığı olarak bazen ihtilali, bazen de inkılabı kullandığını ancak inkılabınifade ettiği anlamın ihtilal olduğunu ileri sürer.Toktamış Ateş, devrimi siyasi ve ekonomik alanda hızlı değişimolarak değerlendirir ve kelimenin eski dildeki karşılığını inkılap olarakgösterir: "Devrim" (ya da eski dilimizdeki ifadesiyle "inkılâp") bir toplumdakiekonomik ve siyasal yararlanma olanaklarının toplumun geniş kesimleriyararına hızla değişimi olup, devrim kelimesinin ihtilal, inkılap,karşı konulamazlık, modernleşme, özgürlük, topluma dönme, yeni birbaşlangıç kavramları etrafında ele alındığı görülmektedir. Sözlük karşılıklarındaki bu ortaklıklar yanında devrim ve ihtilalin ayrıldıkları noktalar da söz konusudur. Devrim, ihtilale nispetle hükûmet darbesi şeklinde tanımlanan iktidara el koyuşla ilgili ya da rejim değişikliğiile sınırlı kalmayıp toplumun geniş kesimlerini içine alacak niteliktekideğişiklikleri kapsayan bir kelimedir. Devrim bir yanı ile artık olumluanlamda kullanılan bir kelimedir. İhtilal ise kök anlamındaki "bozulma" ile ilgili bir anlamla olumsuz bir algı yansıtmaktadır (Meriç, Ateş, Akt: Coşar ve Türkmen, 2017: 18-23).

İhtilal ve devrim kavramlarının çeşitli tanımlamalarından çıkarılan sonuç her iki kavramında Türkçede "mevcut yapıya yönelik hareketleri" ifade etmek amacıyla kullanıldığı, aralarında teknik anlamda farklılıklar bulunmasına karşın genellikle eşanlamlı olarak kullanıldıkları görülmektedir. Bu çalışmada da bu iki kavram eşanlamlı olarak kullanılacaktır.

BOLŞEVİK İHTİLALİ

Dünyanın ilk ve en büyük Sosyalist Devleti olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin kurulmasına giden süreçte ekonomik ve siyasal temellerin atılmasını sağlayan, 1917 Rus Devrimi olarak da anılan Ekim Devrimi, Vladimir Lenin'in "ekmek, barış, özgürlük" sloganı altında gelişmiş bir halk hareketidir. 1905 Rus Devrimi'nin devamı niteliğinde olan bu İhtilal, öncelikle Rusya coğrafyasında Petrograd (Petersburg) şehrinde ilk kıvılcımlarını yaymaya başlamış daha sonra ise tüm Dünya'nın kaderini

değiştirecek 20.yüzyılın en önemli siyasal ve toplumsal olaylarından biri olarak kabul edilmiştir. Öte yandan 1905 Devrimi tamamıyla halk iradesiyle başlatılmışken, Ekim Devrimi, bir parti düşüncesiyle başlatılmıştır (Armaoğlu, 1999: 71). Karl Marks sosyalizme giden süreçte güçlü bir parti öngörmezken, Lenin devrimin başarıya ulaşması için güçlü bir partinin zorunluluğu üzerinde durmuştur.

Çalışmanın bu bölümünde Bolşevik İhtilali'nin uluslararası sonuçlarının anlaşılmasına temel oluşturması amacıyla Bolşevik İhtilali çeşitli yönleriyle ele alınmıştır.

Bolşevik İhtilali'nin Nedenleri

Rusya'daki Bolşevik İhtilali yeni zamanlar tarihinin en önemli olayıdır. Bu ihtilalin derin sebeplerini, Fransız İhtilali'nden beri Rusya'da meydana gelen gelişmelerde aramak gerekmektedir (Armaoğlu, 1999: 71). Bu gelişmeler; siyasi, ekonomik ve toplumsal gelişmeler olmak üzere üç alt başlıkta ele alınmıştır.

Siyasi Nedenler

Çarlık Rusya'sı, 18. yüzyılda sert ama çağdaş görünüşüyle dikkat çekiyordu. Her yerde mutlakiyetin hüküm sürdüğü bu yüzyılda Büyük Petro ve II. Katerina gibi hükümdarlar, çağdaşlarına göre ilerici sayılabilirlerdi. Viyana Kongresi çağında I. Aleksandr, Avrupa meselelerinde Metternich'ten ya da Prusya kralından daha liberal olabiliyordu. Ama ondan sonra gelen I. Nicolas çağında durum değişmiştir. Fransız ihtilalinin temel fikirleri, yavaş yavaş Rusya'ya da yayılmış,aydınlar, Fransız İhtlali'nin değerlerinin büyük bir coşkuyla karşılamış ve Batı Avrupa'nın bütün aşırı görüşlerinin yarattığı hareketlere katılmaya başlamışlardır. Öte yandan 19. yüzyıl Rusyası Orta Çağ devleti görünümünden kurtulamamış idi: bir yanda Çar, büyük toprak sahibi soylular, kilise, ordu, polis ve bürokrasi varken diğer yanda da, boyuna dövülüp duran köleler vardı. İkisi arasında yer alan burjuvaların sayısı ise çok azdı (Rosenberg, 1969: 54). Nitekim asiller sınıfının politik kısırlığının karşısında, burjuvazinin acizliği hakimdi. Fakat burjuvazinin durumunda bir başka şey daha söz konusuydu ki bu; daha faal ve dinamik olup, bir yaşayışa ulaşmaktan yana gösterdiği iktidarsızlıktı (Liebman, 1968: 14). Dolayısıyla 1917 yılına gelindiğinde Rus halkı kendi sesisin hiçbir şekilde yönetim tarafından duyulmadığı için, Çarlık rejimine karşı şiddetli başkaldırıdan başka bir seçeneği de kalmamıştı. Rusya'da kentsel kesimde de sorunlar büyümüş, Fransız Devrimi ilkeleriyle bir türlü "barışmamış" olan despot Çarlık rejimi, kentten ve kırsal bölgelerden hem liberal hem de sosyalist nitelikte tehdit altında kalmıştı (Sander, 1989: 390). Önce Japonya ile yapılan savaşta alınan ağır yenilgi ve bunun sonucunda ortaya çıkmış olan huzursuzluklar ve sonra da I. Dünya

Savaşı'na kazanmak umuduyla giren Çarlık Rusyası'nın Alman cephelerinde ağır yenilgiler almış olması, Rus toplumundaki çatışmayı su yüzüne çıkarmış, dolayısıyla Çarlık iç politikasının gittikçe halktan uzaklaşması ile dünya savaşının doğurduğu iktisadî ve moral çöküntüsü 1905'teki ayaklanmaların, 1917 devrimine dönüşmesine yol açmıştır (Akyol: 1976, 42).

Ekonomik Nedenler

Siyasi nedenlerin yanı sıra Sovyet Devrimi'ne sebep olan unsurlardan belki de en önemlisi ekonomik nedenler olmuştur. Çünkü Rusya bu dönemde büyük servete sahip olan zenginler ile son derece fakir olan köylü ve işçi olmak üzere keskin çizgilerle iki sınıfa ayrılmış olup sosyal adaletsizlik had safhaya ulaşmıştır(Togan, 1970: 227). Ayrıca 1917 yılına gelindiğinde Rusya'da ekonomi, tıpkı Fransız Devrimi öncesinde olduğu gibi iflas etmiş durumdaydı. Vergi sistemi karmaşık, bozuk ve adaletsizdi. Savaşın finansmanı ancak erimekte olan altın rezervleri ve dış borçlarla sağlanmaktaydı. 1904-1905 Japon savaşı bu yollarla finanse edilmiş, 1905 devrimi de kanlı bir biçimde ve Fransa'dan alınan büyük borçla bastırılabilmişti. Bunlara ek olarak, Çarlık rejimi toprak sorununa da bir çözüm bulamamıştı (Sander, 1989: 389). İşleyecek toprağının bulunmaması ve en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaması köylünün uzun süreden beri devam eden genel sorunuydu. Rus halkının beşte dördünün geçimini topraktan sağlamasına karşın, mevcut toprakların ancak dörtte birine malikti. Toprakta Orta Çağın feodal düzenihakimdi ve Kulak denen zengin köylü nüfusun yüzde 10'unu teşkil ettiği halde, toprağın yüzde 35'ine sahipti. Öte yandan köylü, asilzadenin toprağında esir konumunda olan bir serfti. Bu durumdan ötürü köylünün bir kısmı toprakla uğraşmaktan ve toprak almaktan vazgeçti ve şehirlere akın etti ki, 4 milyon kadar tutan bu insan kitlesi Rus proleteryasının temelini teşkil etmekteydi (Armaoğlu, 1999: 72). Devrimlerin temelini oluşturan en temel mesele ekonomiktir. Devrim öncesi Rusyasının, tarım toplumu olmasına karşın, Rus halkının bu devrimi desteklemesinin en temel sebebi içerisinde bulunduğu yaşam koşullarıdır.

Toplumsal Nedenler

Avrupa'da, 1870 ile 1914 yılları arasında toplumsal sınıflar arasında belirli bir denge kurulması arayışları, çıkarların dengelenmesi ve karşılıklı uzlaşmalar yoluyla bir ölçüde başarıya ulaşmış olsa da, iki etkin grup bu arayışlara dahil edilmemişti. Bunlardan biri, batı eğitim ve düşüncesiyle yoğrulup, içinde bulunduğu ortama yabancılaşmış, Doğu Avrupa'nın okumuş azınlığı; İkinci olarak da, Batı Avrupa'nın endüstrileşmiş ülkelerinde ki fabrika işçilerinden oluşmaktaydı ve bunlar orta sınıfın siyasal önderliğini kabul etmemektediydiler. 19. yüzyılın ikinci yarısının Marksizmi ise bunlara kendi

menfeatlerini savunabilecek yeni metotlar öğretmişti. Zira 1890'larda Rusya'da uzun zamandan beri var olan ideolojik aşırılık, Marksizm'de uygun bir anlatım ve boşalım bulmuştur (Sander, 1989: 338). Öte yandan gelişme sürecinin hızlanmasında, Rus aydınları çok önemli bir rol oynamış, bu kültürlü ve bağımsız aydınlar genelde hakim sınıfın ve soyluların arasından çıkmışlardır. Ancak Çarlığın sert ve hiç kimseye söz hakkı vermeyen idaresi aydınları yer altına itmiş, bu durum ise onlara gizli ihtilâl çalışmaları tecrübesini kazandırmıştır. Marksistler de dahil bütün fikir akımları ya siyasî etkinliği olmayan akademik ve halktan kopuk durumdaydılar, yahut da grupların teşkil ettiği ve amaçları devlet adamlarını öldürmek olan terörist teşkilatı halindeydiler, dahası baba, vali ya da polis müdürü olarak görev başında otururken; kızı sokak köşelerine sinip bomba savuruyordu. Bu durumda Rus ihtilalinin entellektüel ve toplumsal tarihi de bizi, soylular sınıfı içinde amansız bir çözülmeyle karşı karşıya bırakıyordu (Kurat, 1987: 374)

Toplumun bu üst tabakasındaki kişilerin çocukları olan kültürlü gençler, babalarının yaptığı ve saygı duyduğu şeyleri yıkmaya koyuldular (Rosenberg, 1969: 54-55). Dolayısıyla da İlk Rus aydınları, otokrasinin yerine kuracakları yeni siyasal sistemin temellerini en çok ezilen sınıf olan köylülerde görmüşlerdir (Armaoğlu, 1999: 72). Çarlığınzorba, şiddetin her türlüsünü uygulayabilen, idaresinin halkın isteklerini dikkate almaması muhaliflerin gücünü arttırmıştır (Kurat, 1987: 374).

İhtilal Süreci

XIX. yüzyılın ortalarından itibaren Avrupa'da Marksizmin ortaya çıkması, Rus aydınları arasında bu ideolojinin geniş bir şekilde yayılması sonucunu doğurmuştur. Nitekim 1898'de Rusya'da Marksist nitelikte Sosyal Demokrat İşçi Partisi kurulmuş ve daha sonra bu parti, örgütlenme biçimi hususundaki anlaşmazlıktan dolayı, Bolşevik ve Menşevik olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bu ayrılığa karşın her iki grup da içerden ve dışarıdan Rusya'da Marksist akımın güçlenmesi için yoğun faaliyette bulunmaya başlamışlardır. Bu faaliyetlerin sonucu olarak, Menşevik Troksky'nin önderliğinde 1905 yılında Petersburg'da bir ayaklanma çıkarılmış ve bu ayaklanmanın neticesinde Petersburg ve Moskova'da İşçi Sovyetleri kurulmuştur (Sander, 1989: 389). Hükümet 1905 yılının sonunda bu ayaklanmayı bastırmış; fakat Rusya'daki 1905 İhtilali'nden sonra toplumsal hareketler durulmamıştır. Üstelik Çar II. Nikola bazı özgürlükler vermeyi kabul ettiği ve Rus Meclisi'ni (Duma) açtığı halde ortam sakinleşmemiştir. Duma'nın açılması ise, fikir akımlarının işini kolaylaştırmış, aynı zamanda kaynaşma ve çatışmaları da şiddetlendirmiştir. Dolayısıyla hükümet ile meclis arasında çekişmeler başlamış ve ülkede ihtilalci düşünceler durmadan taraftar toplamaya devam edebilmiştir (Uçarol, 1995: 532).

19. Yüzyıl'ın sonlarından itibaren güçlenen sosyalist hareket ise, I. Dünya Savaşları'nın dayattığı açlık ve sefalet nedeniyle daha da etkili olmaya başlamıştır. Orduyu güçlendirmek amacıyla çok sayıda çiftçinin askere alınması tarım üretimini azaltmıştır. Köylerdeki sınıf farklılaşması belirginleşmiş, proletarya güçlenmiş ve en önemlisi de savaş ülkedeki çelişkileri hızlı bir biçimde arttırmış, rejim reform yapma gücünü kaybetmiştir (Liebman, 1968: 91). Fabrikalarda, bazı asker birliklerinde ve bilhassa ''intelligentsiya'' (entelektüeller) arasında ihtilalci ruh gelişmiştir. Herkeste harbin kazanılması için, mevcut rejimin yıkılması lazım geldiği düşüncesi yerleşmeye başlamıştır. Çünkü herkes bir değişiklik arzu etmekte ve bunun da ancak bir ihtilal ile mümkün olacağına inanmıştır (Kurat, 1987: 433). Dolayısıyla Halkın Çarlık rejimine öfkesi bir hayli artmış, İngiliz ve Fransız donanmasının boğazlardan geçerek ülkeye yardım ulaştıramaması ise bu çelişkileri daha da arttırmış ordunun savaşma kapasitesi bir hayli çökmüştür (Yakut, 2012: 182). Sadece 1915 güzünden 1916 güzüne dek üç savunma bakanı değişmiş ve 1916-1917 kışında bir milyondan fazla asker cepheden kaçmıştır (Liebman, 1968: 91).

Nitekim St. Petersburg Garnizonu'nun 10 Mart 1917'de göstericilere ateş açma emrine uymaması, devrime giden süreci başlatmıştır. Bunun sonucu olarak da, 8 Mart 1917'de Petersburg'da halk gösterilere başlamış ve iki gün sonra olaylar gerçek bir ihtilal halini almıştır. 12 Mart 1917'de ise Petersburg'da "İşçilerin ve Askerlerin Sovyeti" kurulmuş ve bunlarla Duma arasında yapılan görüşmelerden sonra 14 Mart 1917'de, geçici bir hükümetin kurulmasına ve Çar'ın istifa etmesine karar verilmiştir. Geçici hükümetin kurulmasından sonra da Çar II. Nikola tahttan çekilmek zorunda kalmış ve üç yüz üç yıldan beridevam eden Romanov hükümdarlığı sona ermiştir (Uçarol, 1995: 532). Ancak Geçici Hükümet döneminde de Rusya'da çeşitli olaylar meydana gelmiş, ülke genelinde başlangıçta işçilerin ve askerlerin ikili bir otoritesi söz konusu iken; daha sonra bunlar işbirliğine gitmiş ve yeni bir hükümet kurulmuştur (Yakut, 2012: 182).

Yeni hükümetin, savaşa devam kararı alması ise var olan isyanları daha da arttırmıştır. Devrimin başına geçen hükümet, Rus halkının ilk iş olarak beklediği barışı gerçekleştirememiş ve bu yüzden de Bolşeviklerin artan ve halkta destek bulmaya başlayan etkinliklerine karşı başarısız olmuştur (Sander, 1989: 391). Bununla birlikte Bolşevikler azınlıkta olmasına rağmen, Nisan ayında Petersburg'a gelen Lenin'in "Ekmek, Barış, Hürriyet" ve "Bütün iktidar Sovyetlere" propagandası ile Bolşeviklerin taraftarı da gün geçtikçe artmıştır. Bu sırada Temmuz ayında Kerensky'in Doğu cephesinde yapmak istediği taarruzun başarısızlıkla sonuçlanması ise yeni bir ayaklanmaya neden olmuş ve Lvov'un yerine Kerensky başbakan olmuştur. Ayaklanma sebebiyle sıkı tedbirler alınması sonucunda Lenin kaçmak zorunda bırakılmıştır. Ancak ayaklanmaların ardı arkası kesilmemiş, Eylül ayında Generallerden Kornilov'un

bir askeri diktatörlük kurmak için ayaklanması ise başarısızlıkla sonuçlanmasına rağmen, Kerensky'nin 14 Eylül 1917'de Cumhuriyeti ilan etmesine neden olmuştur. Cumhuriyet'in kurulması da düzeni sağlayamamış, sonuç olarak; ne orduda disiplin kalmış ne de idarede otorite kalmıştır (Armaoğlu, 1999: 73).

Nihayet Bolşevikler bu karışık durumdan faydalanarak Tratsky'nin liderliğinde bir Askeri İhtilal Komitesi kurmuş ve bir hükümet darbesine teşebbüs etmişlerdir. 27 Kasım 1917'de ise bu hükümet darbesi muvaffak olmuş ve Lenin'in önderliğindeki Bolşevikler, neredeyse hiç kan dökmeden iktidarı eline geçirmişlerdir. Böylece Rusya'da Bolşevik rejimi başlamış ve Rus halkı sadece bir çardan yoksun kalmamış; çarlık rejimini de sona erdirmişlerdir (Hoskıng, 2001: 536).

BOLŞEVİK İHTİLALİ'NİN ULUSLARARASI SONUÇLARI

18.Yüzyıl için 1789 Fransız İhtilali ne kadar önemliyse, 1917 Devrimi de 20. yüzyılın en önemli siyasi olayı olarak değerlendirilebilir. Rusya'da Feodal sistemin baskısı ve büyük toprak sahiplerine karşı bir direniş hareketi olarak başlayan süreç, I. Dünya Savaşının getirdiği etkiler, ekonomik kriz ve sosyalizm hareketi ile birleşerek 1917 Devrimine yol açmıştır. 7 Kasım 1917 (eski takvime göre 25 Ekim) Devrimi ise yarattığı etki ile Rusya'da sosyo-ekonomik gelişimi sağladığı gibi küresel sonuçları da beraberinde getirmiştir. Zira Sovyet literatüründe "Büyük Ekim Sosyalist Devrimi" olarak da bilinen 1917 Bolşevik Devrimi ile tarihteki ilk sosyalist siyasi ve ekonomik sistemi benimsemiş bir devlet kurulmuştur. 1917 yılına kadar teoride olan ve düşüncede kalan Marksizm uygulanma alanı bulmuştur (Bekcan, 2013: 74).

Lenin ve Bolşevikler 1917 yılında gücü ellerine geçirdiklerinde, felaket düzeyinde bir savaş, devam eden ekonomik çözülme, toplumun azınlık kesiminden destek, sosyalizme düşmanca yaklaşan bir dış dünya ve diğer ülkelerde devrimlerin başarısız olması gibi neredeyse anlaşılamayacak zorluklrla karşılaşmışlardır (Rıasanovsky ve Steınberg, 2011: 501). Dünya'da Lenin'in kurduğu sistemi model alan birçok siyasi oluşumlar ortaya çıkmış ve bunlar yeni dünya düzeninde Kapitalizm yerine Sosyalizmi egemen kılmak için mücadele vermişlerdir. Bu, şüphesiz tüm toplumları etkileyen, dünya siyasi tarihini ciddi anlamda yönlendiren bir sürecin başlangıcı olmuştur. Devrimle birlikte sosyalist iktidarın, kapitalist devletlerin hasmane davranışlarıyla karşılaşması ise çok geç olmamıştır (Bekcan, 2013: 74).

Rusya'da 1917 yılında devrimcilerin zaferi, sosyalistler arasındaki ayrılığı daha da keskinleştirmiştir. Parlamenter sosyalistler, Bolşevizmin acımasız yöntemleri ve Marksizmin sınıf savaşı tezini kabullenmemişlerdir. Kısaca, Rusya'da Bolşevik Devrimi'nden sonra sosyalizmle komünizmin yolları ayrılmaya başlamış ve bu iki uzlaşmaz ideoloji beraberinde dünyanın iki

düşman bloğa ayrılması sürecini de getirmiştir (Acar, 2009: 396-398).Ekim 1917, Avrupa'da devrimci bir dalgalanmayı tetiklemiş ama bu, beklenenin aksine dünya devrimiyle sonuçlanmamıştır. Beklenen (ve arzu edilen) gerçekleşmeyince de, devrimin liderleri mevcut iç ve dış ortama uygun yeni politikalar üretmek durumunda kalmışlardır (Lenin, 1970: 147-148). Mart 1918'de Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzaladığında ve Alman İmparatorluğu ile savaşı tek taraflı olarak bitirdiğinde, genç proleter devletinin ilk önceliğinin dünya devrimi değil; şimdilik sosyalizmin anayurdu ve tek kalesi olan Rusya'yı savunmak olduğunu da kabul etmek zorunda kalmışlardır (Hosking, 2001: 549).

1918 yılının Temmuz ayına gelindiğinde ise Moskova'ya dönen Lenin, Rusya'da komünist parti tarafından önerilen bir anayasayı kabul etmiştir (Yılmaz, 2014: 145) Öte yandan yeni kurulan SSCB rejimi, Marksist, komünist ve sosyalist düşünce akımlarının etkisiyle yeni bir Sovyet toplumu inşasına girişmiştir. Bunun için de rejim tarafından çeşitli devlet kurumları oluşturularak toplumun yeniden inşası için çeşitli politikalar aracılığıyla topluma etki edilmiştir (Barut ve Odacıoğlu, 2016: 419-477). Cumhuriyet isminin içinde federasyon fikrinin bulunması bu değişimin kabul edilen ve sempatik gelen tarafı olmuştur. Nitekim milletlerin istedikleri takdirde ayrılmaya hakları olduğu belirtilmiştir (Hoskıng, 2000: 549). 15 Kasım 1917'de Rusya Halkları Hakları Deklarasyonu yayımlanmış ve bu deklarasyon ile; Rusya halklarının eşitliği ve egemenliği tanınmış, özgürce kendi kaderini tayin etme ve kendi devletini oluşturmalarına, bütün ve her türlü etnik ve dinsel ayrıcalık ve kısıtlamaların kaldırılmasına, Rusya topraklarındaki ulusal azınlıkların ve etnik grupların özgür gelişimine imkan verilmiştir (DokumentıVneşneyPolitiki SSSR, 1959: 14-15). Bütün bunların yanı sıra Bolşevikler'in eski çarlık Rusya'sındaki sınırları koruyacağı da umulmuş, ve böylece Almanya'nın 18 Şubat'ta taaruza geçmesi üzerine Lenin'in ''derhal barış'' önerisi kabul edilmiştir.

Bu çerçevede iktidara geçtikten sonra Bolşevik hükümeti için en önemli şey, iç barışın sağlanması olmuş ve bu yöndeki yoğun çabaların sonucu olarak da, 1918 Mart'ında Rusya ile ona karşı savaşan devletler arasındaBrest-Litovsk Barış Antlaşması imzalanmıştır. Kapitalist ülkelerle yapılan ilk antlaşma özelliği taşıyan ve Rusya için çok ağır sonuçları olan bu antlaşmayla Rusya; Polonya, Baltık devletleri, Finlandiya, Ukrayna ve Beyaz Rusya topraklarının bir bölümünü yitirmiş; Romanya ile yaptığı Bükreş antlaşması ile de Besarabya'yı Romanya'ya vermiştir. Böylece Rusya'nın elinden 3 milyon km² 'lik toprak ve 62 milyon insan çıkmıştır (Heywood, 1999: 65-69).

Fransız Devrimi, Rus milliyetçiliğinin ve kimliğinin güçlenmesine neden olurken, bu süreç Rus hegemonyasında kimlik anlayışı ve ayrıştırıcı milliyetçilik değil de bütünleştirici milliyetçilik olarak vücut bulmuştur. Rus milliyetçiliğinin ideolojik bir araç haline gelmesiyle bu coğrafyadaki toplumlara

Ruslaştırma ekseninde milliyetçilik, dil ve din gibi olgular dayatılmıştır. Böylece bu baskıcı kimlik politikaları vesilesiyle, Çarlık Rusya'sındaki farklılıklar belli ölçüde de olsa bütünleştirilebilmiştir (Barut vd. 2016: 461).

1917 Ekim Devrimi, yalnızca Rusya'nın değil, dünyanın da tarihini değiştiren bir olay olup, önemli uluslararası sonuçlara yol açmıştır. Sonuçları günümüzde halen tartışılmaya devam eden ve 20. Yüzyıl siyasi tarihinin en önemli devrimlerinden biri olan Ekim Devrimi'nin etkisi, daha sonraki yıllarda dünyanın değişik bölgelerine de sıçramıştır. Özellikle fakir olan Doğu ve Uzakdoğu toplumlarında, yerel iktidarlara karşı gelen grupların Sovyet Rusya'ya özenerek isyan ettiği, hatta bazı devletlerde Komünist yönetim sisteminin kurulduğu görülmüştür (Sadıkov, 2010: 117). Ayrıca 15 Kasım 1917'de yayımlanan Rusya Halkları Hakları Deklarasyonu'nun sonucunda da, Asya'da anti-emperyalist uyanışa ve Eylül 1920'de Bakü'de Doğu Halkları Kongresi'nin toplanmasına katkı sağlamıştır (Mandel, 1997: 35).

30 yıl içinde ancakyarısı okuma yazma bilen ilkel bir köylüler topluluğuyla başlayıp SSCB 'yi dünyanın ikici sanayi ülkesi ve en ileri derecedeki bazı teknolojilerin lideri konumuna getiren bu başarı, belki de Rus devriminin en önemli icraatlarında biri olmuştur. Bu başarı yalnızca maddi açıdan değerlendirilmemelidir. Yarım yüzyıllık bir süreç içerisinde neredeyse yüzde 80'den fazlası köylü olan nüfusun yerini yüzde 60'ı kentlerde yaşayan bir nüfus, okuma – yazma eksikliğinin yerini de yüksek bir genel eğitim standardı almıştır. Sosyal hizmetler başlatılmış, tarımda bile ekimin yaygın aracı olan sabanın yerini traktör almıştır. Değişim sürecinde Rus halkı ciddi eziyetler çekmiştir (Carr, 2007, 17). Rus devriminin geri kalmış bir tarım toplumundan, ileri sanayi toplumuna evrilen bir Rusya ortaya çıkardığı yadsınamaz bir olgudur; ancak bu devrim sonucu yaşanan süreçte Rus halkının, elde dilenlerden daha fazla bir bedel ödediği de aynı düzeyde bir gerçekliktir.

1920'li yılların bitimine kadar geçen zaman diliminde Sovyet Hükümeti, iktidarını devam ettirebilmenin yollarını aramıştır. Bu süre içerisinde önce I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiş, ardından bir yandan iç savaş ve yabancı askeri müdahaleyle mücadele ederken diğer yandan da dış dünyayla ekonomik ilişkilerini geliştirerek ticari birliktelikler kurmaya çalışmıştır. İç savaşın ardından 1924-1925 yıllarına kadar geçen zaman diliminde ise, diplomatik tanınma elde etme çabasına girmiştir (Bekcan, 2013: 75). Bu kapsamda Sovyetler Birliği'nin Cenova (1922) ve Lozan (1923) gibi uluslararası konferanslara katılması, diplomatik olarak tanınmasına giden yolda fiili tanınma anlamına gelecek önemli gelişmeler olurken, 1924 yılından itibaren ise başta Avrupa'nın büyük devletleri olmak üzere birçok devlet tarafından resmi olarak tanınmıştır (Heywood, 1999: 99). Bu ise Sovyetler Birliği açısından, diğer devletlerle ekonomik bağlantıları ve ticari faaliyeti kolaylaştıran bir aşama olmuştur.

İhtilâl sadece Çarlık Rusya'sının değil, bütün dünya milletlerinin geleceği üzerinde kalıcı bir etki oluşturmuştur. I. Dünya Savaşı'nın gidişatını etkilemiş, Osmanlı İmparatorluğu ise bu olaydan olumlu etkilenen ülkelerin başında gelmiştir. Doğu cephesinde Ruslar, Trabzon'un batısından başlayarak, Erzincan-Kemah yolundan, Dersim ve Murat Suyu'nun güneyine kadar ve Van Gölü ile Başkale'ye uzanan geniş bir hat boyunca kontrolü ele geçirmiş, 1877-78 Savaşı sonucunda Elviye-i Selâse[4] de Rus hakimiyeti altına girmiş olduğu için, Anadolu coğrafyasının önemli bir bölümünde Türk hakimiyeti sonlanmıştır. Bolşevikler, Çarlık Rusya'sının takip etmiş olduğu emperyalist politikayı reddederek, barışçı bir politika takip edecekleri izlenimini vermişlerdir (Atatürk Araştırma Merkezi, 2018).

İhtilal sonrası Rusya'da çıkan iç savaşla birlikte Rus birlikleri Türkiye'nin doğusundan geri çekilmek zorunda kalmışlardır. Bolşevikler başa geçer geçmez "ilhaksız ve tazminatsız barış" teklifinde bulunmuşlardır. Barış teklifinin ardından 18 Aralık 1917'de Türkiye ve Rusya arasında yapılan Erzincan Mütarekesi ile savaş hali son bulmuştur. 3 Mart 1918'de ise ilgili iki taraf arasında Brest-Litowsk Antlaşması imzalanmıştır. BrestLitowsk Antlaşması'nın 4. Maddesine göre Rusya, Doğu Anadolu vilayetlerinin tahliyesini sağlayarak buraların düzenli bir halde Türkiye'ye iadesi için elinden geleni yapmayı ve Ardahan, Kars ve Batum sancaklarından askerlerini çekme sözü vermişlerdir (Boy, 2017: 18). Türkiye açısından olduğu gibi diğer devletler açısından da Brest-Litovsk Antlaşması Birinci Dünya Savaşı'nın gidişatını önemli ölçüde etkilemiştir. İtilaf devletleri en önemli müttefiklerini kaybederken, İttifak Devletleri ise önemli bir düşmandan kurtulmuşlardır. Dolayısıyla savaşan tüm taraflar açısından önemli sonuçlar ortaya çıkmıştır. Birinci Dünya Savaşı'na olan etkilerinin yanında devrim teorik bir ideolojiyi uygulamaya geçirerek önemli sonuçlara yol açmıştır.

"Bolşevik Devrimi" dünyada ilk ve en büyük sosyalist devletin kurulmasına yol açması ve sosyalist sistemin tüm dünyaya tanıtılmasına katkı sağlaması bakımından uluslararası sonuçları bulunan bir devrimdir. Bazı tarihçiler, Rusya'daki feodal sistemi yıkmayı başarması ve kısa sürede yeni bir sistem kurabilmesi nedenleriyle, Ekim Devrimini insanlık tarihindeki en büyük ilerici olay olarak nitelemektedirler (Milliyet Gazetesi, 2017). Ayrıca batılı ülkelerin birçoğunda da Rusya'daki sol hareketlerden etkilenen oluşumlar ortaya çıkmıştır (Panin, 2018).

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya çok önemli değişikliklere sahne olmuş, Avrupa artık belirleyiciliğini kaybetmiş, dünyanın belirleyici güç odakları,Savaşta ordularıyla zafer kazanan ve ayakta kalan, ABD ve Sovyetler Birliği olmuştur. Böylece iki kutuplu bir dünya düzeni ortaya çıkmıştır. Savaş

[4]Kars-Ardahan ve Batum.

sonrası dünya devletleri bu iki ülke etrafında kümelenmişlerdir. Bu kümelenme her iki devletin kendi dünya görüşü çerçevesinde oluşmuştur. Bu durum beraberinde iki ülke arasında kıyasıya bir mücadelenin de başlangıcını oluşturmuştur. ABD ve SSCB arasında başlayan bu mücadele " Soğuk Savaş" dönemi olarak tarihteki yerini almıştır. Yeni dünya düzeni 1945'ten sonra başlayan Soğuk Savaş ile inşa edilmeye başlanmış, inşa edilen yeni dünya düzeninin sacayaklarından birini ekonomi, ikincisini askerî, üçüncüsünü siyasî yapılanma ve propaganda oluşturmuştur. ABD kapitalist ekonomik sistemin SSCB'de sosyalist ekonomik sistemin savunucusu olmuşlardır. Bir taraf dünya çapında ticaretin ilkelerini koyarak liberal ekonomik sistemin kuruculuğunu ve koruyuculuğunu diğer tarafta her şeyi devletin kontrolünde ve emrinde düzenlenmesi ile dikkatleri üzerine çekmiştir(Balkaya, 2013: 152).

Sovyetler Birliği dünyanın siyasî yapısına kendi ideolojik sistemi olan Sosyalizmin hakim kılmayı dış politikasının temel hedefi haline getirmiştir. İkinci Büyük Savaş sonrası bunun ilk uygulamasını Doğu Avrupa ülkelerinde gerçekleştirmiştir. Sonrada bütün dünyada bunun gerçekleştirmenin yollarını aramaya koyulmuştur. Sovyet Rusya ABD'nin kurmak istediği liberal, demokratik düzene karşı totaliter komünist düzenin hakim kılınması için varını yoğunu harcamıştır. Sovyet Rusya bu yoğun mesaisini harcamak için kendine üç bölgeyi hedef seçmiştir. Bunlar; Avrupa, Ortadoğu, Uzakdoğu ve Asya coğrafyası olmuştur (Armaoğlu, 1987: 421-423).

Çin, Küba, Vietnam, Nikaragua ve farklı coğrafyalarda yer alan diğer bazı ülkeler 1917 Rus Devrimi'nin doğrudan mirasçılarıdırlar. Modern Çin'de insanlar Lenin'e ve 1917 Rus Devrimi'ne büyük saygı duymaktadırlar. Çinliler, bu devrim olmasaydı Çin'in Komünist Parti önderliğindeki birleşmesinin gerçekleşemeyeceğine ve bugün ülkelerinin dünyanın önde gelen güçlerinden birisi olamayacağına inanmaktadırlar (Pantin, 2018).

Soğuk Savaş'ın ortaya çıkması ve dünyanın iki kutuplu bir yapıya evrilmesinin en önemli nedenlerinden birisi, hatta başlangıç noktası, Bolşevik Devrimi'dir. Bu devrim gerçekleşmemiş olsaydı SSCB kurulmamış olacak, dolayısıyla sosyalist ideoloji teorik düzeyde kalmaya devam ederek uygulamaya geçirilemeyecekti. Devrimle birlikte sosyalist ideolojinin Rusya'da uygulamaya geçirilmesi ve SSCB'nin kurulması sonucunda ise değişik coğrafyalarda yeni sosyalist devletler ortaya çıkabilmişlerdir.

SONUÇ

Rusya'da Feodal büyük toprak sahiplerine karşı başlatılan direniş hareketleri, I. Dünya savaşının getirdiği kıtlık ve ölümler sonucu sosyalist hareketle birleşerek 20. yüzyılın en önemli siyasi olayı olarak gösterilen 1917 Bolşevik Devrimi'ne yol açmıştır. Bu devrim Rusya'da siyasi, sosyal ve ekonomik hayatı derinden etkilediği gibi önemli küresel sonuçlara da yol

açmıştır. Her şeyden önce Ruslar Birinci Dünya Savaşı'ndan çekilmiş, bu çekilmenin sonucunda da pek çok ülke açısından bu büyük savaşın seyri değişmiştir. Rusya'da uygulamaya geçirilen "sosyalizm" diğer bazı ülkelerin de ilgisini çekmeye başlamıştır. Bolşevik Devrimi'ni gerçekleştirerek sosyalist sistemi Rusya'da uygulamaya geçiren kişi olarak tarihe geçmiş olan Lenin, Rusya'nın dünya genelindeki zincirleme sosyalist hareketin sadece bir başlangıç noktasını oluşturduğunu, bunu diğer ülkelerin devrimlerinin izleyeceğini ifade ederek aslında Bolşevik Devrimi'nin Rusya ile sınırlı bir hareket olmadığını vurgulamıştır.

Sosyalist sistemi model alan siyasi gruplar kapitalizm yerine sosyalizmi egemen kılmak için çabalamışlardır. Bu durum dünya siyasi tarihinde yeni bir dönemin başlangıcına neden olmuş, kapitalist devletler, sosyalist devletleri hasım olarak görmeye başlamışlardır. İkinci Dünya Savaşı sonrası ise bu temel üzerine şekillenen uluslararası siyaset iki kutuplu bir yapıya evrilmiştir. Bir tarafta liberal sistemle idare edilen ABD'nin başını çektiği Batılı ülkeler, diğer tarafta ise Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) başını çekmiş olduğu sosyalist sistemi benimseyen ülkeler yer almışlardır. 1991 yılında SSCB'nin dağılmasına kadar geçen yaklaşık 45 yıllık süre içerisinde iki taraf sıcak bir çatışmaya girmese de, askeri alan başta olmak üzere tüm alanlarda tam bir rekabet hüküm sürmüş, her iki tarafta yer alan ülkelerde karşıt bloktaki ülkelerle çok sınırlı ilişki kurabilmişlerdir. Soğuk Savaş dönemi olarak adlandırılan bu 45 yıllık sürecin yaşanması 1917 Bolşevik Devrimi'nin dolaylı bir sonucu olarak kabul edilmelidir.

Sonuç olarak 20. Yüzyılın en önemli siyasi gelişmelerinden birisi olan "Bolşevik Devrimi"nin iki önemli uluslararası sonucu olduğu söylenebilir. Bunlardan ilki Birinci Dünya Savaşı'nın gidişatı ve sonuçları üzerine olurken; ikincisi ise bir ideoloji olan sosyalizmin uygulamaya geçirilerek, dünyanın değişik bölgelerindeki ülkelere rol model olmasıdır. Sosyalist ideolojinin SSCB' de hayat bulması ve diğer ülkelere ihracının bir devlet politikası haline gelmesi, ABD'nin başını çektiği Batılı ülkeleri rahatsız etmiş, bu kamplaşma, İkinci Dünya Savaşı sonrası belirginleşerek 45 yıl sürecek olan Soğuk Savaş'ın nedenleri arasında yer almıştır. Bu ideolojik kamplaşmalar bugün de değişik boyutlarıyla sürdürülmektedir.

KAYNAKLAR

ACAR, K. (2009). Orta Çağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya, İletişim Yayıncılık, İstanbul.

AKYOL, T. (1976). Sovyet Rus Staretejisi ve Türkiye, Ötüken Yayınevi, İstanbul.

ARMAOĞLU, F. (1999). 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, Alkım Yayınları, İstanbul.

AVCIOĞLU, D. (2001). Devrim ve Demokrasi Üzerine, İstanbul: Tekin Yayınevi.

AYDEMİR, Ş. S. (1999). İhtilâlin Mantığı ve 27 Mayıs İhtilali, Remzi Kitabevi, İstanbul.

BALKAYA, İ. S. (2013). İkinci Dünya Savaşı Sonrası Kurulan Dünya Düzeni ve Türkiye, JASSS, Cilt: 6, sayı:2, ss.149-164.

BARUT, E., ODACIOĞLU, M. C. Ve KÖKTÜRK, Ş. (2016). "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nde (SSCB) Düşünce Hareketlerinin Edebi Eserler Üzerinde Etkisi: SSCB'de Çeviri Sansürü", Tarih Okulu Dergisi, Cilt:9, Sayı:26, ss.459-479.

BEKCAN, U. (2013). "Devrimden Sonra: Bolşeviklerin Zorunlu Dış Politikası 1917 1925", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt:68, Sayı:4, ss.73-102.

BOY, A. (2017). "İhtilal Sürecinin Kars ve Çevresine Yansımaları", 100. Yılında Sovyet İhtilali ve Bölgesel Etkileri Sempozyumu Özet Kitapçığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi.

CARR , EdwardHalllet , (2007), 1917 Öncesi ve Sonrası , Çeviren : Begüm Adalet, İstanbul : Birikim Yayınları

COŞAR, M. ve TÜRKMEN, E. (2015). "Bir Kavram Alanı Belirlenmesi: Devrim, İhtilal, İsyan", Ed. Temel ÖZTÜRK, Zamanın İzleri: İlkeler, İdeolojiler ve İsyanlar, KTÜ Yayınları, Trabzon.

ÇAPA, M. ve ÇİÇEK, R. (2001). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Serander Yayınları, Trabzon.

Dokumentı Vneşney Politiki SSSR, (1959), Tom 1, Gosudarstvennoye Izdatelstvo Politiçeskoy Literaturı, Moskva.

HEYWOOD, A. (1999). Modernising Lenin's Russia: Economic Reconstruction, Foreign.

HOSKING, G. (2011). Rusya ve Ruslar- Erken Dönemden 21. Yüzyıla, Çev. Kezban Acar, İletişim Yayınları, İstanbul.

KURAT, A. N. (1987). Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Milliyet Gazetesi, (2017), "Rus Ekim devrimi 100 Yaşında! Rus Ekim Devrimi Nedir, Neden Yapılmıştır?" http://www.milliyet.com.tr/Rus-Ekim-devrimi-100-yasinda--Rus-Ekim-devrimi-nedir--neden-yapilmistir--molatik-440/, Erişim Tarihi (28.11.2018).

LENİN, V. (1969). Polnoye Sobraniye Soçineniy, Tom 25, İzdatelstvo Politiçeskoy Literaturı, Moskva.

LENİN, V. (1970). Polnoye Sobraniye Soçineniy, Tom 44, İzdatelstvo Politiçeskoy Literaturı, Moskva.

LİEBMAN, M., (1968). Rus İhtilali-Bolşevik Başarısının Kaynakları, Gelişmesi ve Anlamı, Ekin Basımevi, İstanbul.

MANDEL, E. (1997). Ekim 1917: Darbe mi Sosyal Devrim mi?, Çev. Oktay Emre, Yazın Yayıncılık, İstanbul.

PANTİN, V. (2018), "The World Historical Implications of the Great Russian Revolution", http://www.21global.ucsb.edu/global-e/february-2018/world-historical-implications-great-russian-revolution, Erişim Tarihi (09.12.2018).

RIASANOVSKY, N. V. ve STEINBERG, Mark D.,(2011), Rusya Tarihi, Çev. Figen Dereli, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

ROSENBERG, A. (1969). Bolşevizm Tarihi, Çev. Aydın Emeç, E Yayınları, İstanbul.

SADIKOV, R. (2010).''Şubat Devriminden Sonra Rusya'da İktidar Mücadelesi: Ekim Devrimi'ne Giden Yol'', Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, Ankara, Cilt:29, Sayı:48.

SANDER, O. (1989), Siyasi Tarih-İlk Çağlardan 1918'e, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.

TDK, (2018), İhtilal, http://www.tdk.gov.tr/index.php? option=com _gts&kelime, Erişim Tarihi (05.10.2018).

TOGAN, Z. Velidi, (1970), Türklüğün Mukadderatı Üzerine, Yağmur Yayınları, İstanbul.

Atatürk Araştırmaları Merkezi, (2018), "Brest-Litovsk Barış Konferansında Sovyet Rusya'nın Ermeni Politikası, http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-54/brest-litovsk-baris-konferansinda-sovyet-rusyanin-ermeni-politikasi.

UÇAROL, R. (1995). Siyasi Tarih 1789-1994, Filiz Kitabevi, İstanbul.

YILMAZ, H. (2014). Tarih Boyunca İhtilaller ve Darbeler, TİMAŞ Yayınları, İstanbul.